

Pārdomas par EDUCARE

Priekšvārds

Bombejā notikušās sanāksmes ar Taizemes Satja Sai izglītības institūta direktoru Dr.A.Džumsai par fakultātes darbinieku sagatavošanu skolotāju un Bal Vikas pasniedzēju kursam par EDUCARE rezultāts.

Šrī Satja Sai organizācijas - (Aizjūras) priekšsēdētājs Dr.Venkataramans bija tik laipns, lai prezentētu "Pārdomas par EDUCARE".

Es gribētu dalīties ar saviem kolēģiem no izglītības atzara. Es pateicos, ka dalāties savās domās par šajā mazajā brošūrā minētajiem jautājumiem.

11.07.2003. Indulals H. Šahs

Priekšsēdētājs

Saturs

- 1.Preambula
2. Vispārējs raksturojums, kāpēc EDUCARE mūsdienās ir nepieciešama
3. Skolotāju tipi, kurus varētu sagatavot
4. Psiholoģijas loma
5. Piezīmes par faktoriem, kas saistīti ar apkārtējo vidi
6. Drosmes nozīme
7. Integrālā pieeja EDUCARE
8. Tālākas piezīmes par augstāk aprakstīto
9. Metodoloģija, kuru skolotāji varētu izmantot
10. Daži "virtuves noslēpumi"
11. Daži norādījumi par sensitizāciju
12. Aplūkoto jautājumu kopsavilkums
13. Noslēguma piezīmes

Kopsavilkums

Šis pārskata dokuments ir mēģinājums piedāvāt vispārēju kopainu par faktoriem, kurus jāņem vērā izstrādājot darba dokumentu atbilstošas skolotāju un instruktoru mācību programmas izstrādei. Vērā ņemamie faktori ietver šodienas apkārtējo vidi, skolnieku psiholoģiju un Svāmi institūtā piemēroto integrālo pieeju. Šis dokuments jāuzskata par darba dokumenta priekšgājēju, nevis par tā aizstājēju. Cerams, ka šeit aprakstītie apsvērumi palīdzēs attīstīt pienācīgu stratēģiju ne tikai skolotāju, kas būs piesaistīti skolām, apmācībai, bet arī instruktoriem, kuri gādās par pielūdzēju un jo īpaši organizācijas darbinieku pareizu orientāciju un perspektīvām.

1.Preambula

- Tikšanās ar Dr.Džumsai protokols aicina izstrādāt darba dokumentu. Šis dokuments ir drīzāk pārdomu atspoguļojums. Cerams, ka tas rosinās darba dokumenta izstrādi.
- Šis dokuments balstās uz: 1) pieredzi, kuru es ieguvu daudzus gadus pasniedzot Apziņas kursu dažādām grupām; 2) manu pieredzi, runājot ar pielūdzējiem pēdējo desmit gadu laikā; 3) manu pieredzi, rakstot grāmatu "Kunga vēstījums" (nopērkama Prašanti Nilajama grāmatu veikalā, bet bez autora norādes!) un sagatavojot piezīmes studiju apliem. 4) pieredzi mūža garumā zinātniskajos pētījumos, vadošā darbā un organizāciju menedžmentā. 5) un visu, ko esmu saņēmis no Bhagavāna dažādos apstākļos pēdējo desmit gadu laikā, kopš es šeit ierados pēc aiziešanas pensijā. Man ne tikai ir bijusi privilēģija tieši personīgi sarunāties ar Svāmi neskaitāmas reizes, bet esmu dzirdējis Viņu

runājam ar studentiem tik daudz reižu šeit Mandirā, studentu viesnīcā, koledžā, un citur. Tas patiesībā ir galvenais ieguldījums šajā dokumentā.

- Šis dokuments pamatā ir mēģinājums strukturētā veidā pievērsties jautājumiem, kurus jāapskata sagatavojot skolotāju un instruktoru mācību kursa plānu EDUCARE jomā. Cerams, ka šie jautājumi palīdzēs strukturēt programmu efektīvai skolotāju un instruktoru sagatavošanai.

2. Vispārējs raksturojums, kāpēc EDUCARE mūsdienās ir nepieciešama

- Ļaujiet man sākt ar vārdiem, ko teica Svāmi Vivekananda apmēram simts gadus atpakaļ. Viņš norādīja uz divām svarīgām lietām, un tās abas pēdējos gados ir sīki akcentējis Bhagavāns. Vivekananda teica, ka izglītībai ir jāatklāj cilvēkā apslēpto dievišķību. Viņš norādīja arī, ka cilvēces domāšanu ietekmē divas lielas domāšanas un filozofijas straumes. Viena, kas cēlusies Grieķijā, piesaistīja cilvēkus ārējai pasaulei. Tas veda pie pētījumiem, zinātnes un tehnikas sasniegumiem u. tml. Otra straume sakņojas senajā Indijā, un tā cilvēkus vedināja doties dziļi sevī. Kā piezīmē zinātnieks Dāvids Boms, rietumu pieeja ir analītiska un mēģina saprast veselo, to sadalot daļās. Austrumu pieeja, ar to domājot indiešu pieeju, ir holistiska. Tiešām, pat medicīnā, kamēr rietumu medicīna cenšas ārstēt slimo orgānu, ajurvēda ārstē visu personu. Faktiski ajurvēda liek uzsvāru uz labsajūtu, ārstēšanu iekļaujot tikai kā uzturēšanas procedūru sastāvdaļu. Vivekananda saka, ka mūsdienu sabiedrībai nepieciešams labs šo divu skolu sajaukums.

- No iepriekšminētā vajadzētu būt skaidram, ka Svāmi nesaka vienkārši to pašu, bet, ka tas tiek izskaidrots detalizētā procedūrā, kā veikt šo sintēzes procesu.

- Vispirms paskatīsimies, kā Svāmi apraksta izglītību un EDUCARE. Viņš saka:

IZGLĪTĪBA: ARĒJO AVOTU VEIDOTS PRĀTS

EDUCARE: IEKŠEJO DIEVIŠĶO AVOTU VEIDOTS PRĀTS

TIKAI AR IZGLĪTĪBU DARBĪBU IETEKMĒ UN NOSAKA TIKAI ĀRĒJĀ PASAULE
AR EDUCARE TIKAI IEKŠĒJAIS SPĒKS, KO RADA SATJA, DHARMA UN PREMA,
NOSAKA DARBĪBU ĀRĒJĀ PASAULĒ

IZGLĪTĪBA: IZDZĪVOŠANAS FILOZOFIJA (IZNĪCINĀT OPOZĪCIJU, UZVARĒT
KONKURENTU utt.)

EDUCARE: DIEVIŠĶĀ FILOZOFIJA (MĪLI VISUS, KALPO VISIEM)

VISBEIDZOT – IZGLĪTĪBA IR GALVAI (HEAD), BET EDUCARE – SIRDIJ (HEART)

- Rodas jautājums: “Kādēļ pēkšņi EDUCARE? Kāpēc tā nebija agrāk?” Atbilde ir sekojoša: Agrāk ar EDUCARE saistītie spēki darbojās klusi, netieši un nemanāmi. Bija daudz vairāk morāles mājās, skolā, darbā un sabiedrībā kopumā. Tagad situācija ir pilnīgi mainījusies. Dievs ir nolikts nostāk, ja tā var teikt. Tādēļ nepieciešama pilnīgi cita stratēģija un prioritāšu kopums. Mums vispirms stipri jāpiesauc Dievu, un tikai tad varam pāriet pie citām lietām.

- Šajā saistībā es gribēt atgādināt anekdoti par Ramakrišnu Parmahamsu. Šis notikums notika divdesmitā gadsimta sākumā. Tajā laikā pāri Bengālijai traucās intelektuālais drudzis, un tas bija pārņēmis daudzus jaunus cilvēkus. Bet daudzus no viņiem nepārvarami piesaistīja arī Ramakrišna. Viens no viņiem bija slavenais rakstnieks Bankims Čandra Čaterdžijs. Vienu dienu, kad Čaterdžijs satika Ramakrišnu, Ramakrišna jautāja: “Kas jauns?” kā to bieži dara Svāmi. Čaterdžijs atbildēja: “Cilvēki ir aizrāvušies ar moderno zinātnei, un daudzi jauni cilvēki ir tai nodevušies.” Ramakrišna atbildēja: “O, es saprotu.” Un pēc brīža turpināja: “Kāpēc viņi ir tik dedzīgi? Kādu labumu viņi no tās gūst?”. Uz to rakstnieks atbildēja: “Pirmkārt, zinātnes apgūšana palīdzēs mums labāk iepazīt Dievu.” Ramakrišna tad viņam lēni jautāja: “Kas ir pirmais – Radītājs vai viņa darbs? Vēloties vispirms uzzināt

par viņa darbu, vai tu neesi izmainījis savas prioritātes? Vai tas nav kā likt ratus zirgam priekšā?” Ramakrišnam nebija izglītības, bet viņa prioritātes bija pareizi sakārtotas. Viņš labi pārvaldīja EDUCARE un vienmēr spēja pasmelt no bezgalīgā iekšējā avota. Lūk, kādēļ Svāmi mums bieži saka, ka viņu (Ramakrišnu) vēl joprojām atceras salīdzinājumā ar tā laika dižvīriem, kuri visi ir jau praktiski aizmirsti.

3. Skolotāju tipi, kurus varētu sagatavot

- Manā uztverē, mums nepieciešams sagatavot dažādu kategoriju skolotājus. Ir jābūt skolotājiem, kas spēj strādāt ar maziem bērniem, un citiem, kas spēj strādāt ar skolas vecuma bērniem. Bez tam mums nopietni jāapsver iespēja sagatavot instruktorus, kuri var palīdzēt jaunatnei, kā arī organizācijas biedriem tikt uz pareizā EDUCARE ceļa. Vēlāk mēs pat varētu organizēt īstermiņa kursus atsevišķām sabiedrības grupām. Citiem vārdiem sakot, kamēr skolotāji darbotos skolās, kurās viņi strādā, instruktori varētu būt organizācijas brīvprātīgie, kas, pamatojoties uz savu īpašo sagatavotību, varētu tikt nodarbināti, kad rodas nepieciešamība. Šajā kontekstā es vērsu uzmanību uz pēkšņo Argentīnas pielūdzēju pieprasījumu pēc EDUCARE materiāliem, kad šo valsti skāra dziļa krīze.

4. Psiholoģijas loma

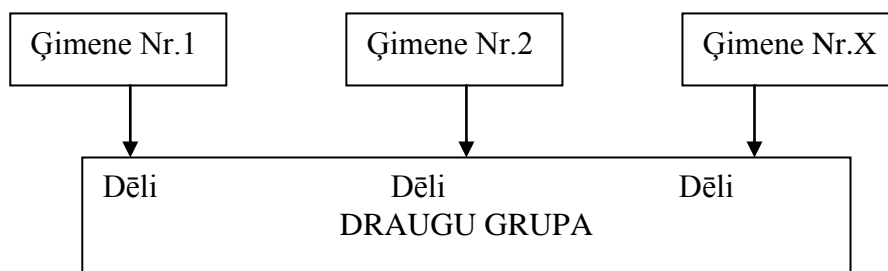
- Es uzskatu, ka psiholoģijai jāatvēr īpaša loma, sagatavojot skolotāju kursus, lai viņi efektīvi tiktu galā ar grupu. Šajā kontekstā es vēlos norādīt uz sekojošo:

- Kā mēs labi zinām, senajā Indijā vīrietis izdzīvoja šādas stadijas. Līdz piecu gadu vecumam bērnam tika dota samērā liela brīvība. Piecu gadu vecumā sākās formālā dzīves gājuma daļa ar zēna ieešanu *Brahmacharya*. Pēc tam nāca *Grahashta* stadija, tad *Vanaprastha* un *Sannyasa* stadijas. Bet kāda tam saistība ar mūsu pašreizējo jautājumu? Vienkārša. Stadijas ir dažādas, un arī uzvedības noteikumi ir dažādi; kaut gan visās stadijās indivīds ir saistīts ar Dharmu. Dharma veido neredzamu un pastāvīgu pavedienu starp dažādām stadijām. Pamatojoties uz Dharmu, tika attīstīti katrai stadijai piemēroti uzvedības noteikumi (Manu Dharma). Šie noteikumi nodrošināja personas emocionālo un garīgo attīstību konkrētajā stadijā.

- Lūk, to es domāju ar uzmanības pievēršanu psiholoģijai. Būtībā katras stadijas (bērni, skolas vecuma bērni utt.) mācībām jābūt saskaņotām ar vietējo kultūru un vidi, kas nebija nepieciešams senajā Indijā. Citiem vārdiem, plašajā EDUCARE struktūrā katrs atsevišķais segments vai grupa jāgatavo, ņemot vērā psiholoģiskos un kultūras faktorus. Šim mērķim, iespējams, var noderēt tādu cilvēku kā Dr.Džudo un Dr. Sandveisa palīdzība.

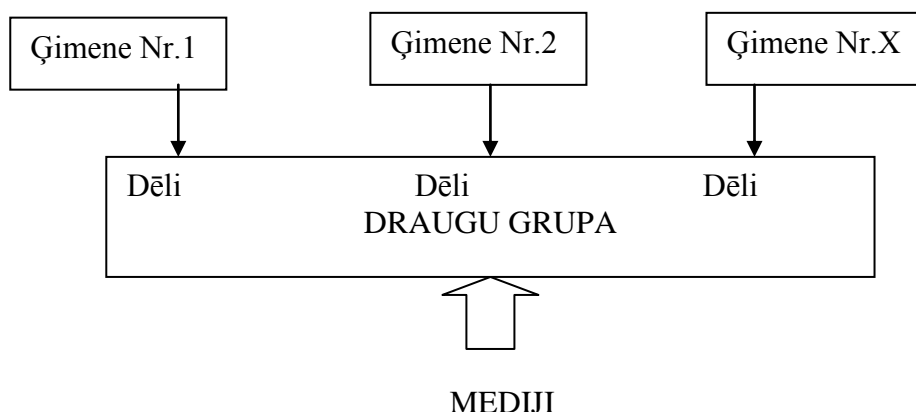
5. Piezīmes par faktoriem, kas saistīti ar apkārtējo vidi

- Pastāv viena svarīga atšķirība starp šodienas situāciju un situāciju pirms vairākiem gadsimtiem, piemēram, šeit, Indijā. Zemāk esošās shēmas atspoguļo šo atšķirību.

- Tātad – senos laikos visas ģimenes ieaudzināja savos bērnus vienas un tās pašas vērtības. Un, kad bērni satikās kā draugi, tiem bija kopīgi uzskati, kas, protams, bija pamatoti senajā mantojumā. Tādejādi bērnu vai jauniešu kolektīvajai uzvedībai nebija nopietnu konfliktu ar sabiedrībā pieņemtajām normām. Šodien situācija ir pavisam citādāka. Pat, ja vecāki mēģina bērnus noskaņot

tradicionālajām vērtībām, mediji, kas ir ārkārtīgi ietekmīgs spēks, bērnus un jauniešus velk prom, atstājot vecākus un skolotājus gandrīz bezpalīdzīgā stāvoklī.

- Būtībā ar laiku situācija ir kļuvusi vēl sliktāka. Kā Svāmi mums bieži stāsta, šodien vecāki sper pirmo soli bērnu sabojāšanā, to darot bērnu brīvības vārdā.
- Tas, ko vēlos pateikt, ir, ka papildus bērnu un studentu veidošanai (ar EDUCARE skolotāju palīdzību) mums jāapsver paralēlas programmas darbam ar vecākiem un sabiedrības līderiem. Arī sabiedrība ir jāiesaista, jo ik dienu pieaug morālās nedisciplinētības sociālās izmaksas.

6. Drosmes nozīme

- Ņemot vērā problēmas, ar kādām šodien saskaras sabiedrība, skolotāji un instruktori var nobīties, kad mēs viņiem izvirzām augstus mērķus un ideālus. Šeit liela nozīme ir drosmei.
- Slavenajā Bhagavad-Gītā Krišna sauc Ardžunu par glēvuli, kad tas noliek ieročus un atsakās cīnīties. Ardžuna, kurš cīnījies ar pašu Šivu, glēvulis? Ja tas tā nav, tad ko Krišna ar to domāja? Pētnieki par to izvairās runāt, bet mums tas ir lietderīgi.
- Krišnas izteikums iegūst jēgu, kad atsaucam atmiņā Krišnas padomu, ka pirms mēs stājamies pretī ārējiem ienaidniekiem, jāuzvar iekšējie ienaidnieki. Kā mēs visi zinām, iekšējie ienaidnieki ir sešas īpašības – kama un citas, kā arī jāpieskaita papildus vēl divas – ahamkara un mamakara. Lai ar tām cīnītos, ir nepieciešama drosme.
- Izpētīsim šo viedokli. Mūsdienās visur sastopamies ar korupciju. Cilvēki mēdz teikt: “Es nevaru to izdarīt, ja nedodu kukuli.” Aplūkojot to tuvāk, redzam, ka šī persona nevar gūt peļņu, sasniegumus vai pat personīgo drošību un tādēļ dod kukuli. Tas vienkārši nozīmē, ka šī persona piešķir lielāku nozīmi personīgajai drošībai, izdzīvošanai utt. nekā Dharmai, kas ir daļa no viņa patiesās dabas. Ja turpretī persona piešķirtu lielāku nozīmi Dharmai, tā nedotu kukuli, vienalga kādas fiziskas ciešanas tas sagādātu. Tas ir tādēļ, ka fiziskajam spēkam ir mazāka vērtība nekā iekšējam spēkam. Bet, ja persona baidās no sava ego, tā padodas; tas nozīmē, ka cilvēks ir glēvulis. Kā Svāmi bieži skaidro, Ardžuna bija glēvulis, jo bija pieķēries savam ķermenim.
- Vārdu sakot, skolotājam ir jāmacās kļūt par lauvassirdi un jāveido lauvu klubs, ja tā var izteikties. Tas nozīmē, ka skolotājam ir jāiedveš bezbailība bērnos un jāpalīdz viņiem attīstīt pārliecības drosmi. Šajā kontekstā Gandijs ir izcils piemērs.
- Varētu iebilst: “Tādi kā Gandijs ir ļoti reti sastopami; pēc Gandija mēs praktiski neesam tādus cilvēkus redzējuši.” Šis ir ļoti virspusējs pretarguments. Pirmkārt, viens pats Gandijs aizrāva miljonus.

Piemēram, kad Gandijs pārņēma Satjagrāha¹ sāli un devās slavenajā Dandi gājienā, līdzīgs gājiens notika D-Indijā Tutikorinas tuvumā. Brīvprātīgie, kurus vadīja Radžadži, bija vienkārši cilvēki. Tomēr, kad britu policija viņiem brutāli uzbruka, viņi izcieta sodu ar nevainojamu nevarmācības attieksmi, kura tieši norādīja uz Mahatmu.

- Es vienkārši gribu pateikt: “Kādēļ runāt par Gandijam līdzīgu cilvēku trūkumu, ja mums ir Viņš, kas sūtījis visus Gandijam līdzīgos! Ja mums ir Svāmi, ko gan vairāk mums vajag?” Kad Krišna runāja ar Ardžunu, tas saņēms drosmi un sekoja Kungam. Šodien Kungs atkal ir ar mums un runā ar mums dienu un nakti. Patiesībā viss šis pasākums ar EDUCARE ir viņa iedvesmots. Tad kādēļ lai mums trūktu drosmes? Kādēļ padoties bailēm, ja Viņš ir ar mums kopā visu laiku? ŠĀDAI ATTIEKSMEI IR DZIĻI JĀIESAKŅOJAS MŪSU SKOLOTĀJOS UN INSTRUKTOROS!

- Kamēr skolotājiem IR JĀBŪT lauvām, no skolniekiem droši vien tikai 10 vai 15 % būs lauvas. Arī tas būtu labs rezultāts! Bet tam nevajadzētu mūs biedēt. Tā vietā mums jāpievērš uzmanību būtiskam dabas aspektam.

- Tas ir raksturīgi, ka dabā reti sastopama izcilība. Tomēr tam, kas it kā nav izcils, ir sava loma, un bieži ļoti derīga. Pāvs ir ļoti skaists, bet nav tik noderīgs kā tā sauktais neglītāis krauklis. Krauklis ir dabas atkritumu savācējs, un tas ir iemesls, kādēļ senie indieši piedāvāja krauklim ēdienu kā pateicības apliecinājumu. Mans viedoklis ir – ja pat vislabākajā gadījumā tikai 15% ir lauvas, nevajag atnest pārējos kā nederīgus.

- Mūsu pieejai šim jautājumam jābūt ievērojami atšķirīgai no tā saukto izcilo skolu viedokļa. Ņemsim par piemēru Aivijas līgas universitāti ASV. Uzņemšana ir ļoti selektīva, un tikai ļoti gaiši studenti tiek uzņemti. Nav brīnums, ka arī beidzēji ir ļoti izcili. Bet kas notiek ar tiem, kuri netiek iekšā? Viņi gādā par sevi un atrod kādu nišu priekš sevis. Tas ir gan neekonomiski, gan nepareizi no sociālā viedokļa. Mūsu skolotājiem jābūt tā apmācītiem, lai viņi liktu arī atlikušajiem 85% justies ļoti derīgiem sabiedrībai.

- Amerikā bērni mēdz spēlēt spēli “Kovboji un indiāņi”. Indiāņiem ir virsaitis, bet pārējie ir parastie indiāņi. Bieži notiek plūksnās par virsaiša vietu un dažreiz ir pārāk daudz virsaišu un pārāk maz parasto indiāņu. Šādu situāciju sauc par “VISI VIRSAIŠI, NEVIENA INDIĀŅA!” Kā Svāmi ir teicis – iedomājaties, ka karaļvalstī katrs būtu karalis. Kas tad veiktu ikdienas pienākumus? Sabiedrībai nepieciešami dažādi pakalpojumi, un ir svarīgi, ka caur gunām Dievs dažādiem cilvēkiem dod dažādas spējas. Tādēļ starp masām nav lielas neapmierinātības, kamēr vien tiek apmierinātas pamatvajadzības. Daudzi labāk gribētu būt gleznotāji, nevis karaļi. Daži izvēlas kļūt par mūziķiem utt.

- Tomēr šī dabīgā līdzsvarojošā tendence tiek izjaukta, pārmērīgi paaugstinot cilvēku izredzes. Mediji ir vainīgi. Šo faktu skolotājiem un instruktoriem ir labi jāizprot, un tos jāapmāca tā, lai tie varētu stāties pretī šīm mediju atbalstītajām tendencēm.

7. Integrālā pieeja EDUCARE

- Lai gan vārdi “izglītība” un “EDUCARE” rada iespaidu, ka tie ir pavisam atšķirīgas un viena otru izslēdzošas disciplīnas, iedalījums pastāv drīzāk ērtības dēļ nekā reāli. Ja mēs redzam politisko karti, mēs domājam, ka upe Iravadija tek cauri vairākām valstīm, bet, ja skatāmies uz fizisko karti, redzam, ka upe plūst no augstākas vietas uz zemāku vietu, pirms tā ietek jūrā. Tā, augstākā nozīmē, atšķirība starp izglītību un EDUCARE ir kaut kas semantisks.

¹ Pasīvā pretošanās jeb mierīgo iedzīvotāju nepakļaušanās

- Tā vietā, lai tās aplūkotu kā divas atšķirīgas straumes, tās nemanāmi jāsapludina kopā, kā tas tiek darīts Svāmi institūtā. Šeit mēs nerunājam par izglītību un EDUCARE. Drīzāk tas, kas tiek sniegts, tiek saukts par integrēto izglītību, kas gādā par sirdi, galvu un rokām, kā mēs bieži sakām. Faktiski, līdz brīdim, kad Baba sāka runāt par EDUCARE, mēs nezinājām, ka esam to jau ieviesuši.

- Liekot lietā šo atziņu, skolotāji jāpagatavo tā, lai tie sasniegtu šo viengabalaino sakausējumu, darbojoties ar skolniekiem. Starp citu, senos laikos tieši tas arī notika. Nebija robežas, kā pateikt, kas ir pasaulīgs un kas ir garīgs. Viss bija garīgs, pat tad, ja bija iesaistīta ārējā pasaule. Robeža izveidojās pēc Renesanses, kad zinātnieki kļuva tik saistīti ar pasaulīgām lietām, ka viņi pārstāja redzēt dabas likumos Dievu. Agrākos laikos tādi zinātnieki kā Ņūtons, nodarbojoties ar zinātnei, nevilcinājās sarunāties ar Dievu. Piemēram, aizstāvot absolūtās telpas koncepciju, viņš teica, ka radītājs neapmierinātos ar kaut ko mazāku! Līdzīgi Maperciuss, kurš atklāja vismazākās darbības likumu, slavēja to kā Dieva darbu. Tikai 20.gadsimtā zinātnieki kļuva garīgi aklī, šajā procesā līdzinoties Hiranjakašipu. Ir nozīmīgi piemēri kā, piemēram, Einšteins, kurš teica, ka viņš nododas zinātnei "kosmiskās reliģiskās pieredzes" dēļ.

- Īsāk sakot, lai gan darbības cēloņus mēs varam klasificēt, skolotājiem to nevajag darīt; viņiem jāaudzina skolniekus tā, lai tie neredzētu robežas un šķēršļus. To var izdarīt, un tas tiek darīts Svāmi institūtā.

- Viena koncepcija, ko mēs lietojam, ir TRĪSSTŪRA METODE. Mēs uzzīmējam trīsstūri un identificējam trīs stūrus kā Dievu, Cilvēku un Dabu/Sabiedrību. Tad mēs apspriežam simbiotiskās attiecības, kas pastāv starp šiem trīs. Mēs uzzīmējam vēl vienu trīsstūri un apzīmējam virsotnes kā Ķermeni, Prātu un Garu/Dvēseli/Sirdi un pārrunājam dažādus ar tiem saistītos aspektus (tādus kā Karma, Džnana un Bakti). Mēs uzzīmējam vēl vienu trīsstūri un nosaucam tās stūrus par Satva, Radža un Tamas gunām. Tad mēs cenšamies saistīt šos dažādos simbolus. Šis ir viens no mācīšanas un mācīšanās integrēšanas veidiem. Esam konstatējuši, ka šāda metode ir ļoti noderīga, darbojoties ar tādiem jēdzieniem kā ekoloģiskais līdzsvars, vēlmju griesti utt. Kā redzams, piecgadīgu bērnu NEVAR mācīt šādā veidā! Bet skolotājs var veidot stundu, balstoties uz Trīsstūra principu, un attīstīt šo ideju. Vēlāk, kad bērns ir pietiekami vecs, viņam var šo principu izskaidrot.

- Ir vērts piebilst, ka šis princips tiek lietots visu laiku. Piemēram, jaunajiem skolniekiem (*Brahmacharis*) tiek vienkārši mācītas mantras un kārtība. Zemāk aplēptā filozofija nāk vēlāk. Tā tas notiek arī attiecībā uz pasaulīgiem objektiem. Mēs skolās mācām par enerģijas nezūdamību, bet tikai tad kad skolnieks ir nonācis līdz doktora grādam, viņam tiek paskaidrots, ka šis labi zināmais likums izriet no nemainības laika gaitā. Ar vārdu sakot, integrētā izglītība var būt dzīvesveids (kā tas ir mums) un tās priekšrocības un vērtība var tikt izskaidroti vēlāk. Tajā stadijā skaidrošana kļūst samērā viegla, jo skolnieki ir tam sagatavoti un ir arī personīgi izbaudījuši priekšrocības.

8. Tālākas piezīmes par augstāk aprakstīto

- Ļaujiet man iztīrīt grūto uzdevumu, kā lēni, bet nepārtraukti iedvest to visu augošā personā, soli pa soli un piemērotās devās. Acīmredzot ir nepieciešama diferencēta pieeja. Patiesībā vēlāmāka ir spirālveida pieeja.

- Šeit uz āru virzītā spirāle shematiski attēlo laika ritumu. Laikam ejot, dažas idejas tiek pasniegtas atkal un atkal, bet jau dziļāk. Ja uzmanīgi aplūkojam, tad redzam, ka tieši tas ir izdarīts indiešu *Varnaasrama* sistēmā. Mums tas jādara arī šajā gadījumā.

- Šādas sistēmas izveidošana prasa lielu rūpību. Bērns ir iekšēji tīrs. Tas maz ko zina par pasaules ciešanām. Tas ir viegli iepriecināms. Tas ir pilns brīnumu, ziņkāres un entuziasma. Tas spēj viegli pieņemt vērtības, netaujājot par to lietderību. Tādēļ šajā stadijā bērns barojams ar ļoti pozitīvu ideju

diētu, veicinot pozitīvas emocijas, īpaši saistībā ar došanu un ņemšanu. Ja šajā posmā netiek ieaudzināts ideālisms, vēlākajā periodā tas ir grūti izdarāms. Nākošajā stadijā jāiemāca nedaudz piesardzības. Pienācīgā veidā jāiemāca sajūtu un prāta kontroles ideja. Vienlaikus, kad bērns apgūst ārējās pasaules drošību (ceļa pareiza šķērsošana, izvairīšanās no slihta ēdiena utt.), jauno zēnu vai meiteni vajag brīdināt par slikto “barību” sajūtu orgāniem. Nākošajā stadijā skolnieks būs mazliet vecāks un nobriedušāks. Tad var izskaidrot briesmas, kas slēpjas aiz agrāk izteiktajiem brīdinājumiem. Iekšējo ienaidnieku sakaušanai un nomākšanai nepieciešama drosme, un tās nozīmi var izskaidrot šajā stadijā. Šī drosme nenāk no fiziskā spēka, bet gan no iekšējās pārliecības spēka. Būtisku lietu izšķiršanas spējas svarīgums un tā pārākums pār individuālo izšķiršanas spēju var tikt izskaidrots šajā stadijā. Būtu laiks arī uzsvērt, ka princips ir svarīgāks par metodi. Šis ir būtisks punkts, un tam nekad netiek pievērsta uzmanība nevienā sistēmā – vai tā būtu reliģiska, administratīva vai pat komerciāla. Birokrātiskais stīvums, sistēmas atrofija un līdzīgas parādības rodas no šīs vienaldzības. Mums ir zinātnieki, kuri ir ļoti daiļrunīgi attiecībā uz institucionalizētās reliģijas stīvumu, bet paši darbojas birokrātiskā veidā, bez vismazākās norādes, kāpēc vispirms tika ieviestas metodes. Slavenā frāze: “Ar žēlastību apvaldīts taisnīgums” veido pateiktā kopsavilkumu. Šī attieksme jāieaudzina.

- Augstākminētais viedoklis nav tik nenopietns vai nesvarīgs, kā tas varētu izklausīties. Reiz kāds brīvprātīgais, Prašanti Nilajamā iedams Svāmi aiz muguras, rupji pagrūda kādu pielūdzēju. Nav šaubu, ka brīvprātīgais čakli pildīja savus pienākumus. Bet viņš necentās piemērot savu izšķiršanas spēju. Daži uzbāzīgi pielūdzēji ir traucēklis, kamēr citi nav ne tuvu un neapdraud Svāmi. Šis gadījums vērtējams kā klaja nepieklājība. Tādēļ Svāmi jautāja brīvprātīgajam: “Vai viņš ir atnācis pēc manas daršanas vai pēc tavas? Kas tu tāds esi, ka vari viņu tik rupji grūstīt?”

- Pamatprincipu iznīcināšana un to aizstāšana ar ierastām procedūrām ir viens no pamatvirzieniem lielākajā daļā publisko skolu un liecina par sistēmas atrofiju. Lai novērstu atrofiju, nepieciešama stingra garīgā disciplīna. Šāda veida deģenerāciju nevar paslaucīt kā putekļus zem paklāja, īpaši tādēļ, ka tā plaši novērojama arī mūsu organizācijā. Badžanu “kari” Sai Samitis visā pasaulē ir tikai viena no pazīmēm. Otrs piemērs ir vienaldzība pret kalpošanu un studiju apļu nodarbībām salīdzinājumā ar rituālajām aktivitātēm.

- Ir lietderīgi pievērst uzmanību vārdu kvartetam, ko bieži lieto Svāmi. Šie vārdi ir: ZINĀŠANAS, PRASME, LĪDZSVARS UN IZPRATNE. Es vēlētos iedziļināties šajā jautājumā. Vispirms aplūkosim tīri pasaulīgo jeb ārējo viedokli. Tā rezultāts ir pasaulīgas zināšanas un pasaulīgas prasmes. Un tur tas arī apstājas. Reti vērojams līdzsvars un vēl retāk – īsta jeb garīga izpratne. Tādēļ es iesaku sākt ar diviem virzieniem – pasaulīgo un iekšējo jeb garīgo. Baba bieži lieto vārdu PRAVRITI un NIVRITI *margas* vai takas šo divu pieeju apzīmēšanai. “Jums jāspēr viens solis ar labo kāju un otrs ar kreiso; tikai tā jūs varat staigāt; citādi nē.” Citreiz viņš saka: “Pasaulīgās zināšanas jākombinē ar garīgajām zināšanām.” Labi. Kad esam apsprieduši šos divus virzienus, varam doties tālāk. Cilvēks var būt liels speciālists datorzinībās un attīstīt ievērojamu meistarību šajā profesijā. Bet, ja cilvēkam nav kaut nedaudz garīgo zināšanu vai garīgo prasmju (tas ir, viņš zina, kā piemērot garīgumu reālajā dzīvē un ikdienā), viņš nevar sasniegt līdzsvaru. Viņš var gūt sasniegumus pasaulīgā nozīmē, bet garīgi viņš būs nulle. Reiz slavenam interneta tehnoloģiju speciālistam esot jautāts: “Ko tu vari pateikt par Dievu?” Viņa atbilde bija: “Man nav informācijas par šo tēmu!” Tā bija domāta kā ļoti atjautīga atbilde, bet bēdīgā kārtā tā parāda arī, cik sekls un deģenerējies var būt cilvēks, kurš ignorē garīgumu.

- Ar to es vēlos pateikt, ka līdzsvars un izpratne nav iespējami, nesavienojot garīgo un materiālo novirzienu. Ja pasaulīgais novirziens ir kā Džamuna, tad garīgais ir kā Ganga. Tikai, kad abas apvienojas, veidojas upe, tas ir, iespēja līdzsvaram un izpratnei.

- Aplūkotais viedoklis ir tālu no banālā. Ņemsim par piemēru tā sauktos 11.septembra notikumus. Nekavējoties atskanēja kliedzieni pret terorismu un tika izstrādātas dažādas stratēģijas cīņai ar terorismu. Lielie eksperti – militāristi, politiķi un pat psihologi ir iesaistīti dažādu komplicētu plānu

izstrādāšanā. Bet pieeja ir 100% materiāla, tādēļ lemta neveiksmei. Neviens nopietni nejauda: “Kāpēc un kā pasaulē pēkšņi radās terorisms, ja gadus desmitus bijām iztikuši bez tā. Vai viena veida terorisms ir apkarojams ar militāro varenību un cilvēku iebiedēšanu? No kurienes ceļas terorisms? Vai tas nav prāta radīts? Vai prāts netiek barots ar tonnām vardarbību veicinoša materiāla caur medijiem un īpaši caur kino, kas lepojas ar jauniem un viltīgiem terorisma veidiem?” Kā saka Vivekananda, naidis iznīcina tos, kuri ienīst. Bet vai kāds, izņemot Svāmi, to skaļi sludina? Nē. Tādēļ, ja gribam ietekmēt jauniešu prātus, mums jābūt skaidrai perspektīvai. Kā saka Svāmi: “Tieciet skaidrībā, un pārējais sekos!”

- Sen zināma formula nosaka, ka skolotājam ir jāzina vizmas piecas līdz desmit reizes vairāk nekā tas, ko viņš māca skolniekam. Principā šādu formulu var piemērot arī šajā gadījumā. Tas nozīmē, ka skolotājiem un instruktoriem jābūt attiecīgi apmācītiem un motivētiem patstāvīgi pilnveidoties ar Sai literatūras palīdzību. Viņiem jābūt absorbētiem un atspoguļot apgūto. Viņiem jāprot sasaistīt apgūto ar ikdienas dzīvi.

- Svāmi saka: “Jūs redzat caur citu acīm (TV), jūs dzirdat ar citu ausīm (radio) un jūs domājat caur citu prātiem (feļetonisti)”. Tiešām, mediji mūsdienās pilnībā ideoloģiski apstrādā cilvēkus un dara to tik meistarīgi, ka cilvēki iedomājas, ka viņu viedoklis veidojas neatkarīgi. Mediju uzlidojums ir nogalinājis jaunu cilvēku paradumu nopietni lasīt. Tas ļoti skumdina un arī satrauc. Skolotājiem jāmotivē skolniekus lasīt un domāt. Pagātnē lieli domātāji atstāja aiz sevis brīnišķīgus gudrības stāstus. Lasot, piemēram, Vivekanandu, esam pārsteigti par viņa zināšanām. Protams, ne visus piesaista šādi vingrinājumi, bet skolotājiem jāmotivē vismaz vislabākos to darīt. Starp citu, Sai pielūdzēji nopietni nelasa Svāmi darbus. Tā vietā viņi aizraujas ar daiļliteratūru; tā ir liela traģēdija. Katra no Vahini grāmatām ir īpašs dārgums, un skolotājiem un instruktoriem jāiedvesmo skolniekus sniegties pēc šāda veida grāmatām. Bhakthi, protams, ir nepieciešams, bet, kā uzsver Svāmi, Džnāna ir tik nepieciešams kā garnējums tortei.

9. Metodoloģija, kas jāievēro skolotājam

- Bieži vien tiek uzskatīts, ka skolotājs dod zināšanas skolniekam. Baba norāda, ka tas ir pilnīgi nepareizi. Šāds apgalvojums šķiet ļoti dīvains, bet šo paradoksu Svāmi atrisina ļoti vienkārši. Viņš saka: “Tu esi Džnānas jeb gudrības patiesi iemiesojums. Kur tad rodas jautājums par gudrības iedvešanu tevī?” Tad kāda ir guru jeb skolotāja loma? To atklāja Širdi Baba kādā slavenā notikumā. Īsāk sakot, Širdi Baba teica, ka skolotājs tikai novērš vienaldzību, un kad novērsta vienaldzība, automātiski atklājas būtība, tas ir, gudrība. To var salīdzināt ar netīra bērna nomazgāšanu.

- Augstāk minētais viedoklis nav mazsvarīgs. Bet izglītības sistēmas to pilnībā ignorē un veido instrukciju metodi, kas paredz, ka kaut kas ārējs jāpilda iekšā. Svāmi saka: “Jūs esat patiesības iemiesojums.” Mēs visi mājām ar galvu, bet tik tikko saprotam, ko Viņš domā. Lai precizētu šo viedokli, kādu dienu es jautāju skolniekiem tādas gadījuma jautājumus kā: “Kāds ir tavš vārds? Ko tu ēdi brokastīs?” un tā tālāk. Viņi visi atbildēja, brīnoties, kas man prātā. Tad es viņiem norādīju, ka viņi visi ļoti dabiski man deva patiesas atbildes, pat nenojaušot, ka runā patiesību. Kāpēc tā? Tādēļ, ka patiesība ir viņu īstā daba.

- Skolotāji senajā Indijā pieņēma šo instrukciju metodi. Viņi vienmēr centās aizdzīt vienaldzību, kas aizēnoja Patiesību. Mācīšanas metodoloģija ļoti palīdzētu atgriezties pie šīs laika pārbaudi izturējušās pieejas.

- Arī skolotāju jāgatavo izmantojot piemērus (tas nozīmē, ka skolotājam pašam jābūt modelim – jaunie meklē piemēru, un skolotājs šim nolūkam labi derētu). Svāmi to dara īpaši labi, tas ir, Viņš māca ar savu piemēru. Patiesībā mums tikai pēc iespējas labi jākopē taktiku, ko izmanto Svāmi – tas arī viss!

- Man pietiek dot tikai vienu piemēru no manas personīgās pieredzes. Kādu reizi Svāmi man iedeva pildspalvu – tas notika, kad es biju vicekancelers. Dažas dienas vēlāk, kad mani pasauca uz interviju istabu pārrunāt dažus jautājumus saistībā ar institūtu, Svāmi man jautāja “Kur ir pildspalva, ko es tev

iedevu?” Man tajā brīdī kabatā atradās vienkārša lodīšu pildspalva. Es atbildēju: “Svāmi, es lietoju Tavu pildspalvu garīgajam darbam (ar to es domāju pierakstus, ko veicu Viņa lekciju laikā) un vienkāršu pildspalvu savam ikdienas darbam.” Viņš manī tieši paskatījās un teica: “Viss ir garīgs.” Es sapratu, ka viņš ir izteicis Bhagavad-Gītas būtību trīs vārdos! Lūk, ko dara labs skolotājs! Mūsu skolotājus ir jāiedvesmo kļūt par labiem skolotājiem.

10. Daži “virtuves noslēpumi”

- Var šķist, ka manas piezīmes līdz šim ir bijušas vispārīgas un pat izplūdušas. Lai novērstu šo iespaidu, ļaujiet man pasniegt dažus specifiskus aspektus, kuriem jāpievērš uzmanība skolotāju un instruktoru mācību kursā. Šie aspekti tiks uzskaitīti zemāk patvaļīgā kārtībā.

- Bhagavāns piešķir lielu nozīmi domu, vārdu un darbu harmonijai, ko apzīmē arī ar speciālu terminu Trikaranasuddhi. Mana pieredze rāda, ka, lai arī cilvēki vārdos piekrīt šai koncepcijai, tā tiek bieži un neapdomīgi pārkāpta vienkāršos jautājumos. Piemēram, A saka B, ka viņš vakarā atnesīs grāmatu, ko iepriekš ir aizņēmis. Vakars pienāk, bet B neierodas. Turklāt šis solījums ir pavisam pagaisis tam no prāta, un viņš grāmatu neatnes pat nākošajā dienā vai vēl pēc tam. Daudz vēlāk viņš pēkšņi atceras un atdod grāmatu, vienkārši sakot: “Ai, man tik ļoti žēl. Es par to vienkārši aizmirsu.”

- Aizmāršība ir ļoti bieži sastopama slimība, bet Svāmi to nebūt neuzskata par attaisnojumu. Viņš ĪPAŠI uzsver, ka dotais vārds jātur. Cilvēki, šķiet, domā citādāk; viņi jūtas samērā labi kaut ko aizmirstot un domā, ka tas nav nekas slikts. Viss atkarīgs no cilvēka nostājas. Reta vai nejauša aizmāršība var būt piedodama, bet hroniska aizmāršība nē; diemžēl šāda hroniska aizmāršība ir plaši izplatīta slimība.

- Kāpēc to izcelt kā lielu problēmu? Iemesls ir, ka šāda aizmāršība pamatā rodas no uzmanības trūkuma pret otru personu. Aizmāršīga persona sacel brēku, ja cita persona kaut ko aizmirst. Citiem vārdiem sakot, tā pamatā ir egocentrisms, un, ja gribam kļūt garīgi, tā nav vēlama īpašība. Ja kāds tiešām rūpējas un ciena citus, nebūs nekādas aizmāršības. Neaizmirst savus solījumus ir civilizētas uzvedības pazīme.

- Nākošais aspekts, ko gribu minēt, saistīts ar pieciem elementiem. Pēdējā laikā Bhagavāns Baba atkārtoti atsaucas uz pieciem elementiem, un arī uz to, ko Buda par tiem mācīja. Mēs visi bez piepūles runājam par pieciem elementiem – par to, ka tie ir visur esoši, ka tie ir arī mūsu ķermenī. Bet ar to arī viss beidzas. Mēs nopietni nenovērtējam, kā Svāmi to gribētu, šo elementu dievišķību. Tas attiecas arī uz piecu elementu klātbūtni mūsu ķermenī – tie ir dievišķie ķieģeļi, no kuriem uzcelts mūsu ķermenis, kas savukārt nozīmē, ka mēs nedrīkstam šos dievišķos elementus piesārņot.

- Ko nozīmē nepiesārņot piecus elementus mūsu ķermenī? Šo jautājumu jāaplūko no diviem dažādiem līmeņiem. Sāksim ar smagāko. Smēķēšana, dzeršana, zāļu lietošana, nepiemērota pārtika utt. ir līdzvērtīgi piecu elementu liela apjoma piesārņošanai. Apmierināt sajūtas un meklēt izpriecības baudu apmierināšanai nozīmē piesārņot piecus elementus ķermenī. Mazliet smalkākā līmenī - redzēt sliktu, dzirdēt sliktu un runāt sliktu arī nozīmē piesārņot piecus elementus. Īsāk sakot, iekšējā piesārņojuma kontrole ir līdzvērtīga sajūtu un prāta kontrolei.

- Augstākminētais aspekts nav nesvarīgs. Attīstītās valstīs ir daudz jaunu cilvēku, kuri kaislīgi cīnās pret vides piesārņojumu, saglabājot ekoloģisko līdzsvaru un tamlīdzīgi. Tas ir tiešām slavējami. Tomēr šādiem cilvēkiem bieži vien ir hipijiem līdzīgs dzīves veids, kuram raksturīga morālā izlaidība un ievērojams iekšējais piesārņojums. Tādēļ šo aktīvistu tā sauktās “zaļās” kampaņas labākajā gadījumā ir pretrunīgas, bet sliktākajā – mānīgas.

- Palūkojoties no citas puses – ja gaiss ir ļoti piesārņots ar oglekļa dioksīdu, tad tas ir tādēļ, ka cilvēka vēlmes noved pie pārmērīga kurināmā vai degvielas patēriņa. Mūsdienās visus piesārņojuma veidus – vai tas ir gaiss, ūdens vai augsne – mēģina kontrolēt ar starptautisku līgumu, likumdošanas palīdzību vai tamlīdzīgos veidos. Tomēr šos visus līdzekļus pastāvīgi, kad vien tas nepieciešams, nonicina tie, kuriem ir ietekme. Tieši šeit Svāmi aicinājums pēc “griestiem mūsu vēlmēm” ir ļoti svarīgs. Ja vēlmes tiek ierobežotas, patēriņš samazināsies un līdz ar to arī vides piesārņojums. Ierobežot vēlmes nozīmē kontrolēt iekšējo piesārņojumu.

- Starp citu, ar šo vienu aspektu, mēs skaidri redzam atšķirību starp divām pieejām piesārņojuma kontrolei, vienu, kas balstīta uz izglītību, un otru, kas balstīta uz EDUCARE. Pieeja, kas balstīta uz EDUCARE, automātiski samazina ārējo piesārņojumu, un nav nekādas vajadzības pēc lielām un dārgām piesārņojuma kontroles programmām. Šis viedoklis ir jāuzsver.

- Nākošā lieta, ko es gribētu pieminēt, ir Svāmi izteiciens: “Cilvēces pienācīga pētīšana ir cilvēks.” Es esmu izdarījis papildus piezīmes, kas izskaidro šīs frāzes jēgu (ko reti kurš saprot). Būtībā Bhagavāns saka, ka, tā kā cilvēka organismā visi orgāni sadarbojas bez jebkādas individualitātes vai ego izjūtas, dažādiem organizācijas, sabiedrības vai nācijas segmentiem jāsadarbojas tieši tāpat. Mūsdienīgāk izsakoties, cilvēkam jākopē Dievā iebūvētā darbības sistēma cilvēka ķermenī un jālieto tā sabiedrībā.

- Svāmi ir izteicis šo ideju arī minot ķermeņa locekļus. Viņš lieto vārdus “Vyasthi, Samashti, Shrishti un Parameshti”. Vienkāršos vārdos, cilvēks ir sabiedrības loceklis. Sabiedrība ir radības loceklis. Un radība ir Dieva loceklis. Tā katram indivīdam jāsaprot viņa vai viņas loma saistībā ar šo hierarhiju un jābūt pareizās attiecībās ar sabiedrību, radību un Dievu.

- Nākošais aspekts, ko vēlos minēt, ir izšķiršanas spēja jeb objektivitāte. Objektivitāti varētu uzskatīt par pārāk grūtu uzdevumu vienkāršam cilvēkam. Kad tiek minēts šis vārds, cilvēki krata galvu un saka: “Ak, var jau par to parunāt, bet lielas jēgas no tā nav.” Tomēr paskatīsimies, kas notiek reālajā dzīvē. Persona tiek ievēlēta par parlamenta vadītāju. Viņš balotējas un tiek ievēlēts kā kādas partijas pārstāvis. Bet, tiklīdz viņš ir kļuvis par parlamenta vadītāju, viņam jāklūst neitrālam. Kā viņš varētu būt neitrāls, ja vien viņš nav trenējies vai mācījies nostāties atstatus un atrauties pats no sevis? Objektivitātei nepieciešama neitralitāte. Tā bieži ir vajadzīga reālajā dzīvē. Iestādes vadītājam jābūt objektīvam, valsts vadītājam jābūt objektīvam, tiesnesim jābūt objektīvam, administratoram jābūt objektīvam utt. Kur rodas objektivitāte, ja pastāv pieķeršanās? Starp citu, ir zīmīgi, ka Gīta sākas ar Ardžunas ierašanos kaujas laukā, norobežojot sevi no draugiem un ienaidniekiem. Šim notikumam ir simboliska nozīme. Īsāk izsakoties, izšķiršanas spēja nav tik nesvarīga un neiespējama, kā tas varētu likties. Ja tas tiek prasīts no cilvēkiem, kas nonākuši kritiskās situācijās, tad vai ir pārāk daudz prasīts to ieviest kā vispārēju normu? Poēma “Zēns, kurš stāvēja uz degoša klāja” māca, cik svarīgi saglabāt vēsu prātu un izšķiršanas spēju krīzes situācijā. Tas ir galvenais, kas jāprot vadītājam.

- Izšķiršanas spēja parasti tiek uzskatīta par kaut ko ezoterisku un iespējumu vienīgi Sannyasis. Tomēr praktiskā līmenī, izšķiršanas spēja vienkārši nozīmē negribēt kaut ko ļoti izmisīgi; kad tiek pārvarētas alkas, tad vieglāk padodas objektīvs spriedums. Alkas bieži vien tiek iznīcinātas, kad viena vēlme tiek pakļauta citai vēlmei. Piemēram, ja persona vēlas kļūt par tenisa zvaigzni un izcīnīt Vimblonas kausu. Tad šī persona ir gatava ievērot stingru disciplīnu un stundām ilgi smagi trenēties. Nekāda televīzija, smalkas maltītes u. tml. Tāpat persona, kas vēlas rakstīt dzeju. Tad persona ir gatava badoties, lai tikai sasniegtu iecerēto. Šie piemēri parāda, ka neitralitāti pret pasaulīgām lietām var panākt aizstājot pieķeršanos ar kaut ko labāku.

- Mūsu pieredze dod iedvesmu pareizajai stratēģijai. Mēs konstatējam, ka studenti, kad viņiem tiek lūgts kaut ko izdarīt priekš Svāmi, pilnībā nododas šim darbam un tajā laikā viņu uzmanību nenovērš nekādi ārēji iekāres objekti. Ar laiku tas noved pie labas receptes vienkāršībai dzīvē un augstām domām. Tas attiecas arī uz daudziem pielūdzējiem. Tātad svarīgi ir bērņus jau agri pieradināt pie ideālisma, lai ideālisms būtu viņiem pietiekami labs mērķis, kas dod bērņiem pietiekoši spēcīgu izšķiršanas spēju. Acīmredzot mēs nevaram gaidīt Ramakrišnas, bet, ja skolotājs ir spējīgs pamudināt uz savtīguma samazināšanu, tad viss ir kārtībā.

- Filozofiskā līmenī izšķiršanas spēja ir kodolīgi attēlota Svāmi novērojumā: “Man me Ram aur hat me kaam” vai “Rokas sabiedrībā, galva mežā”. Tā nav tukša runāšana, bet gan sasniedzams mērķis, vismaz ievērojamā apjomā.

- Skolotājiem un instruktoriem pilnībā jāpārzina trīs gunas un to darbība. Pirmkārt, gunas ir dabas sastāvdaļa un to pastāvēšanai ir noteikts iemesls. Šī iemesla dēļ tās nedrīkst nonicināt. Tamo guna loģiski var tikt saistīta ar ķermeni, Radža guna – ar prātu un Satva guna – ar sirdi. Dzīvē jābūt līdzsvaram starp visām trīs gunām, Satvai atrodies vadītāja sēdeklī un abām pārējam tai kalpojot. Kā saka Svāmi, sirdij jādiķtē, prātam tas jāpārtulko darbības plānā un visbeidzot ķermenim šis plāns jāievieš. Šādā veidā sirdij, prātam un ķermenim jādarbojas saskaņā. Šāda saskaņa tik tiešām gādā par karma jogu, bhakti jogu un, iespējams, nedaudz arī par džnāna jogu.

- Vēl viens jautājums ir, kā būt saskaņā ar dažādajiem sabiedrības segmentiem. Tas ir svarīgs jautājums. Kā jau teikts, Paramatma un Prakriti ir slavējami. Paramatma pārstāv absolūto apziņu, un Prakriti pārstāv dabu. Šis divējais aspekts bieži tiek saukts divos vārdos – gars un matērija. Kā Bhagavāns mums bieži atgādina, viss dabā ir šo divu elementu kombinācija dažādās attiecībās. Pašlaik daba mēģina diferencēt, kamēr apziņa cenšas apvienot. Tādejādi, ja sabiedrībā pastāv daudzi slāņi, tas ir tikai dabiski. Tomēr mums nevajag meklēt atšķirības, jo īpaši starp “viņiem un sevi”. Tas nav abstrakts filozofisks viedoklis. Mūsdienās jauni un izglītoti cilvēki pastāvīgi meklē iespējas doties uz rietumiem un atrod to par labu esam. Viņi pilnīgi aizmirst, ka viņi ir tur, kur viņi ir, zemnieku, veļas mazgātāju, pavāru, vilciena vadītāju, pastnieku un citu šādu cilvēku upuru rezultātā. Iegūstot augstāko izglītību, izmantojot šo cilvēku, kas pieder zemākam sabiedrības līmenim, upurus, kā saka Svāmi, ir neētiski un amorāli saraut saites ar savu sākotnējo sabiedrību un emigrēt uz kaut kurieni tikai sava personīgā labuma dēļ. Šo emocionālo saikņu pārraušanu rada tas, ka mēs nenovērtējam, ko esam citiem parādā, un sajūta: “Man nav nekā kopīga ar viņiem.”

- Bhagavad-Gītā Krišna šo viedokli apraksta uzsvērti, bet kodolīgi. Viņš saka, ka dabā katra būtne gan saņem, gan dod. Viņš ir grēcinieks, kurš grib ņemt, neko nedodot. Skolnieks jā māca saprast, ka katrs no mums ir daļa no bezgalīgās kosmiskās ķēdes. Mēs visi esam posmi un nevaram sevi izgriezt ārā, nokratot atbildību.

- Šis secinājums noved pie jautājuma par tiesībām un pienākumiem. Svāmi ir skaidras prioritātes. Viņš uzskata, ka pastāv tikai pienākumi. Tiesības var rasties vēlāk, ja pienākumi ir pareizi izpildīti; bet sākumā nedrīkst būt ne runas par tiesībām, bet gan tikai par pienākumiem. Tas ir ļoti svarīgi, jo mūsdienu lozungs ir personas tiesības darīt to vai citu u.tml.

11. Daži norādījumi par sensitizāciju

- Skolotājiem jābūt sagatavotiem viņu skolniekus padarīt pietiekami jūtīgus. Tas vien padarītu viņus tīrus un kulturālus un attīstītu labu raksturu. Vieglākais un labākais veids, kā to panākt, sākt jau agrā bērnībā ar stāstiem, kas māca ideālismu. Katrai valstij ir daudz labu piemēru. Tie visi savlaicīgi jā sagatavo un jā pasniedz pakāpeniski, bērniem pieaugot.

- Iedvesmojošiem stāstiem ir jāatvēr īpaša vieta. Bez šiem stāstiem ideālismam būs grūti pastāvēt.

- Skolniekiem jādod arī zināms daudzums brīnišķīgās Sevas, ar ko Bhagavāns nodarbojas visu Viņa mūžu.

- Papildus tam nepieciešams arī zināms daudzums Sai Seva pasākumu, kas notiek visā pasaulē ar fotogrāfiju un video palīdzību. Pavisam nesen es redzēju video Sevu Kenijā, neredzīgo skolā. Man acīs sakāpa asaras. Līdzīgi vicekanclers Giri man pastāstīja, ka viņa parādītais ieraksts par Grama Seva (ko dara mūsu studenti) Amerikā aizkustināja visus.

- Sensitizācija rada zemes sakustēšanos ar ļoti vēlamiem efektiem. Piemēram, Kenedijs iedvesmoja Miera korpusu. Džeiprakaša Narajana radītā iedvesma lika tūkstošiem brīvprātīgo veikt Sevu Bihāru bada laikā 1968.gadā. Bhagavāns ir iedvesmojis nepārtrauktu Sevu visā pasaulē jau gadu desmitus.

- Dažreiz šāda iedvesma izraisa dramatisku efektu. 19.gadsimta beigās tāds fenomens bija novērojams Bengālijā. Notika neparasta renesanse, kas radīja tādus cilvēkus kā Ramakrišna Parmahamsa, Vivekananda, Aurobindo, Tagore, Vidya Sagar, Raja Ram Mohan Roy, Mankim Chandra Chatterji un visbeidzot arī tādus cilvēkus kā Ashutosh Mukherjee, Acharya Prafulla Chandra Ray, Netaji Bose un Megnand Saha. Tas tikai parāda, kā saka Gandijs, ka tumsā pastāv un pat staro gaisma. Skolotājiem ne tikai jā māca, bet arī jā sapņo. Viņiem jā sapņo, ka visā pasaulē plaukst tūkstošiem Sai ziedu. Skolotāji ir dārznieki. Un, ja dārznieki nesapņos, nekad nebūs brīnišķīgu puķu dārzu. Mācībām jā iedvesmo skolotājus sapņot.

- Svāmi saka: “LABI SKOLOTĀJI+LABI SKOLNIEKI=LABA NĀCIJA”. Tā kā skolotāji, kurus mēs ceram sagatavot, strādās visā pasaulē, mums jā sagaida, ka pasaulē būs nevis viena vai divas labas nācijas, bet visa pasaule sastāvēs no labām nācijām. Bū tībā mēs varam sasniegt to, ko cenšas sasniegt Apvienotās Nācijas, bet līdz šim nav sasniegušas. Apvienotās Nācijas labākajā gadījumā var atrisināt radušos problēmu. Daudz labāk ir novērst problēmas. Un to var izdarīt tikai EDUCARE skolotāji.

- Tātad mums jāpieņem šis izaicinājums. Parādīt pasaulei, kas jādara un kā to darīt bez modernām iestādēm, liela finansējuma, milzīgām konferencēm un tamlīdzīgām lietām. Lai iekarotu bērnu, zēnu un meiteņu, vīriešu un sieviešu sirdis, mums nav vajadzīgs tas viss. Viss, kas mums ir vajadzīgs, ir MĪLESTĪBA, un Sai mums ir devis tās tik daudz!

12. Aplūkoto jautājumu kopsavilkums

- Šis dokuments satur strukturētu pieeju jautājumiem, kas jāņem vērā sagatavojot mācību programmu EDUCARE skolotājiem un instruktoriem.
- EDUCARE ir domāta sirdij, bet izglītība – galvai. Abas ir nepieciešamas šodienas pasaulei, bet jāpastāv līdzsvaram un sapratnei par prioritātēm starp tām.
- Skolotāju mācībām jāuzsver, ka skolēni uzmanīgi jāvada līdz sapratnei, ka Dievs vienmēr ir galvenā prioritāte.
- Skolotājam nedaudz jāsaprot skolnieka psiholoģiju, īpaši attiecībā uz apkārtni.
- Mācībām jārada skolotājos pārliecību tikt galā ar mediju negatīvo ietekmi.
- Skolotājiem jāpalīdz skolniekiem attīstīt drosmi kā labu līdzekli un pastāvīgi klausīties sirdsapziņas balsi.
- Skolotājiem jāiemācās kombinēt EDUCARE un izglītību, ņemot vērā norādes Svāmi mācībā un piemēros.
- Idejas jāattīsta, lietojot spirāles pieeju, kā tas izskaidrots dokumentā.
- Saskaņā ar Vedanta galveno principu skolotājam galvenokārt jācenšas izgaisināt vienaldzību, nevis iedvest zināšanas, vismaz ar EDUCARE saistītos jautājumos.
- komentāri sagatavoti par šādiem jautājumiem:
 - a. Domu, vārdu un rīcības saskaņa.
 - b. Piecu elementu nozīme.
 - c. Jēdziens par cilvēku kā sabiedrības, dabas un Dieva locekli.
 - d. Objektīvas pieejas attīstīšana.
 - e. Tiesību un pienākumu relatīvā loma.
 - f. Pienācīga studentu sensitizācija pareizu dzīves uzskatu veidošanai.

13. Noslēguma piezīmes

- Vēlreiz uzsveru, ka šajā dokumentā ir vispārēji spriedumi un pārdomas, ko varētu izmantot izstrādājot darba dokumentu.
- Gatavojot mācību kursa programmu, manuprāt, būtu labi sagatavot arī palīgmateriālu, ko skolotājs varētu izmantot vēlāk.
- Būtu nopietni jāapsver iespēja sagatavot prezentāciju *Power Point* formātā.
- Lai arī Bombejas protokols vairāk runā par tādu skolotāju sagatavošanu, kuri būtu nodarbināti skolās, es esmu atļāvis ieteikt instruktorus, kas varētu mācīt organizācijas biedrus un pielūdzējus. Ar laiku ir vērts apsvērt iespēju piedāvāt īsus vasaras kursus jauniešiem, kas nav pielūdzēji, bet atrodas uz morāles takas. Tas, pēc manām domām, būtu ļoti derīgs sabiedrisks pakalpojums sabiedrībai kopumā. Varu minēt, ka tādā garā gadu desmitus atpakaļ notika Bhagavāna vadītie vasaras kursi. Tādas vasaras nometnes senāk organizēja arī Ramakrišnas misija. Dažādi ašrami Rišikešā organizēja šādus 15 dienu kursus pieaugušajiem. Un dažādas kopienas ASV dara to regulāri. Es zinu, ka to darīja Pitsburgas templis.

Esmu pārliecināts, ka tas, ko esmu pateicis šajā dokumentā, noderēs EDUCARE skolotāju mācību kursa programmas sagatavotājiem.

Džei Sai Ram!